

วิเคราะห์แนวคิดและกลวิธีของนวนิยายแนวการเมืองและสังคมของ "ดวงใจ"

ในต่าง พ.ศ. 2513 - 2523

นางสาวปัทมา จันทรใจฤกษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

หน่วยวิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-578-595-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017449

I1031309b.

AN ANALYTICAL STUDY OF CONCEPT AND PRESENTATION TECHNIQUE
IN THAI SOCIO-POLITICAL NOVELS WRITTEN BY "DAUNGJAI"
FROM 1970 - 1980

Miss Pattama Chancharoensuk

A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements
for the degree of Master of Arts
division of comparative literature
graduate school

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-578-595-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ วิเคราะห์แนวคิดและกลวิธีของนวนิยายแนวการเมืองและสังคมของ
"ดวงใจ" ในช่วง พ.ศ. 2513 - 2523

โดย นางสาวปัทมา จันทร์เจริญสุข

หน่วยวิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ

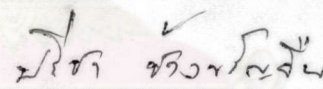
อาจารย์ที่ปรึกษา รศ.ดร.สุภางค์ จันทวานิช

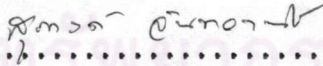

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ปรีชา ช้างขวัญยืน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุภางค์ จันทวานิช)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อนงค์นาฏ เถกิงวิทย์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมเพียงแผ่นเดียว

ปัทมา จันท์เจริญสุข : วิเคราะห์แนวคิดและกลวิธีของนวนิยายแนวการเมืองและสังคมของ "ดวงใจ" ในช่วง พ.ศ. 2513-2523 (AN ANALYTICAL STUDY OF CONCEPT AND PRESENTATION TECHNIQUE IN THAI SOCIO-POLITICAL NOVELS WRITTEN BY "DAUNGJAI" FROM 1970-1980) อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร.สุภางค์ จันทวานิช, 112 หน้า. ISBN 974-578-595-4

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวคิดและกลวิธีการนำเสนอแนวคิดที่ "ดวงใจ" ใช้ในนวนิยาย และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทางการเมืองและสังคมที่ปรากฏในนวนิยายกับสภาพทางการเมืองและสังคมในช่วง พ.ศ. 2513-2523

ผลการวิจัยพบว่า ดวงใจนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเมืองและสังคม 3 ประเด็นคือ 1. แนวคิดด้านนโยบายต่างประเทศ 2. แนวคิดด้านปัญหาในสถาบันอุดมศึกษา และ 3. แนวคิดด้านความคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลงสังคมของนิสิตนักศึกษา ซึ่งแนวคิด 2 ประเด็นแรกนั้น ดวงใจนำเสนอได้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและครอบคลุมโลกทัศน์ของชนชั้นกลาง อันเนื่องจากพื้นฐานความรู้ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ดวงใจได้ศึกษาเล่าเรียนมาเป็นอย่างถี่ถ้วนประกอบกับมีประสบการณ์ตรงในการเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย ส่วนประเด็นที่ 3 ดวงใจนำเสนอแนวคิดไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เนื่องจากดวงใจเสนอเฉพาะปัจจัยในเชิงภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมของนักศึกษาเท่านั้น

กลวิธีการนำเสนอแนวคิดนี้ ดวงใจใช้การสร้างตัวละครสำคัญ 2 กลุ่ม เพื่อเปรียบเทียบความคิดและใช้บทสนทนาของตัวละครกับการบรรยายในการถ่ายทอดแนวคิดและขยายแนวคิดให้ชัดเจนและสมเหตุสมผล

ศูนย์วิทยุโทรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... วรรณคดีเปรียบเทียบ
สาขาวิชา ..... วรรณคดีเปรียบเทียบ
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต ..... ภัทรา จันท์เจริญสุข

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... สุภางค์ จันทวานิช

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

PATTAMA CHANCHAROENSUK : AN ANALYSYTICAL STUDY OF CONCEPT AND PRESENTATION TECHNIQUE IN THAI SOCIO-POLITICAL NOVELS WRITTEN BY "DUANGJAI" FROM 1970-1980. THESIS ADVISORS : ASSO.PROF. DR.SUPANG CHANTAVANICH, 112 pp. ISBN 974-578-595-4

This research aims at studying trends of thoughts and strategies used by "Duangjai" to present these trends in her novels, as well as studying relations between political and social trends as presented in the novels and political and social conditions between 2513-2523 B.E.

The research has found that Duangjai intended to present three political and social trends concerning : 1) foreign policies, 2) problems in higher education institutions and 3) students' attitude towards social changes. Duangjai presented the first two trends in a realistic manner including the middle class world-view. This was due to her profound educational background in international relations, as well as her direct experience as a university lecturer. Duangjai didn't present the third trend in accordance with real conditions because she focused only on the students' economic and social background.

In terms of strategies to present these three trends, Duangjai created two groups of major characters to compare their thoughts. She also made use of dialogues and descriptions as a means to relay the trends of thoughts, and expanded them in a clear and reasonable manner.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... วรรณคดีเปรียบเทียบ
สาขาวิชา ..... วรรณคดีเปรียบเทียบ
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต ..... สุภาภา ศิวรักษ์เลิศกุล

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... สุภาภา ศิวรักษ์เลิศกุล

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุภางค์ จันทวานิช ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาที่ท่านได้กรุณา
ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ปรีชา ช่างขวัญยืน และ
รองศาสตราจารย์ ดร.อนงค์นาฏ เกกิงวิทย์ เป็นอย่างสูงที่ท่านทั้งสองได้กรุณาให้คำ
แนะนำ ท้วงติงต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้
ถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้เขียนได้รับความกรุณาเป็นอย่างมากจากรองศาสตราจารย์ ประทุมพร
วัชรเสถียร ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยนำผลงานของท่านมาวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิริรัตน์
ทวีเลิศนิธิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ม.ร.ว.กรรองกาญจน์ ตะเวทีกุล ที่ท่านได้ให้คำแนะนำและ
ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดี ผู้วิจัยใคร่ขอกราบ
ขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูงด้วย

ขอขอบคุณอาจารย์ประไพศรี ธีระดิลก พี่ ๆ เพื่อน ๆ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
โดยเฉพาะชาวแฟนคลับที่ได้ให้กำลังใจและแสดงความห่วงใยผู้วิจัยมาโดยตลอด และขอ
ขอบคุณ คุณสุนีย์ นิยาภรณ์ ที่ได้ช่วยเหลือผู้วิจัยในด้านการพิมพ์วิทยานิพนธ์

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ และพี่ ๆ ที่ได้ให้ความเมตตากรุณา
ต่อลูกและน้องจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา และขอขอบคุณ คุณระพีภัทร์ นุชชาติ ที่ให้ความรัก
ความห่วงใยแก่ผู้วิจัยเสมอมา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

		หน้า
	บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
	บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
	กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่ 1		
	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	กรอบแนวคิดทฤษฎี.....	2
	การศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวข้อง.....	4
	วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	9
	ขอบเขตการวิจัย.....	10
	วิธีการวิจัย.....	10
	ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	10
บทที่ 2	นวนิยายกับสังคมและการเมืองไทยในช่วง พ.ศ. 2513-2523....	11
	วรรณกรรมการเมืองและสังคม.....	11
	สภาพสังคมและการเมืองไทยในช่วง พ.ศ. 2513-2523.....	13
บทที่ 3	แนวคิดและกลวิธีของนวนิยายแนวการเมืองและสังคมของ	
	"ดวงใจ".....	30
	กลวิธีการนำเสนอแนวคิดในนวนิยายแนวการเมืองและสังคมของ	
	"ดวงใจ".....	54
บทที่ 4	ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพสังคมและการเมืองในช่วง	
	พ.ศ. 2513-2523 กับลักษณะสังคมและการเมืองใน	
	นวนิยายและโลกทัศน์ของ "ดวงใจ".....	80

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	97
บรรณานุกรม.....	101
ภาคผนวก.....	106
ประวัติผู้เขียน.....	112

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย